

36ste jaargang 2024-2025 — nummer 2 — november - december - januari — Afgiftekantoor: Brussel X — P208855

■ **Afschaffing stemplicht**

De afschaffing van de opkomstplicht heeft in de zes facilitéitengemeenten alvast een bijkomend effect gesorteerd. Het lijkt erop dat relatief meer Franstaligen dan Nederlandstaligen hun stem uitbrachten. Wellicht verkeerden zij in de mening dat, naar analogie met Brussel en Wallonië, ook in onze contreien “gaan stemmen” nog steeds verplicht was. Anekdotische getuigenissen vanuit de stembureaus bevestigen dit. Het valt op, in Wemmel bijvoorbeeld, dat de daling van het aantal stemmen en voorkeurstemmen voor de tweetalige lijst groter is dan deze voor de Franstalige lijst. Specifiek voor Wemmel valt de lage opkomst op. Met 55,1% laat Wemmel het op één gemeente na laagste cijfer in de Vlaamse kieskring optekenen. Ook in Drogenbos ligt de opkomst met 59,9% beduidend lager dan het gemiddelde in Vlaams-Brabant (64,3%). In de andere facilitéitengemeenten overtrof de opkomst het Vlaams-Brabants gemiddelde.

Alle zes gemeenten kennen een grote migratiebeweging. De integratie-intensiteit (aantal inwijkingen + uitwijkingen) bedraagt zowat 20% in onze gemeenten terwijl die in het Vlaams Gewest gemiddeld op 11,8% ligt. Wemmel en Drogenbos hebben daar bovenop te maken met een snelle aangroei van de bevolking. De laatste tien jaar steeg de bevolking in Wemmel met 14,4% en in Drogenbos met 15,6%. Dit is aanzienlijk hoger dan in de andere gemeenten en verklaart wellicht samen met de grote migratiebewegingen waarom de betrokkenheid tot de plaatselijke gemeenschap lager ligt dan in de andere gemeenten. Het feit dat de partijen meestal opkomen onder een lokale naam en niet verwijzen naar de nationaal gekende merknamen draagt ongetwijfeld ook bij tot het afhaken van kiezers die zich minder betrokken voelen bij de lokale gemeenschap.

Opkomst kiezers		
	2024	2018
Drogenbos	59,90%	85,84%
Kraainem	66,10%	90,60%
Linkebeek	72,10%	89,20%
Sint-Genesius-Rode	67,30%	90,00%
Wemmel	55,10%	87,90%
Wezembeek-Oppem	68,90%	93,20%
Vlaams-Brabant	64,30%	91,80%

Ook in 2018, toen er nog stemplicht bestond, tekenden Drogenbos en Wemmel trouwens de hoogste absentiecijfers op. Uittredend burgemeester Walter van Steenkiste uit Wemmel zegt werk te willen maken van het lage opkomstcijfer maar we vrezen dat de bijzondere omstandigheden (hoog migratiecijfer en sterke bevolkingsgroei) het moeilijk maken om aan dit euvel te verhelpen.

■ **De saga van de oproepingsbrieven**

De Omzendbrief Peeters van 16 december 1997 bevestigt dat faciliteiten de uitzondering blijven en slechts worden toegekend op uitdrukkelijk verzoek. Dit principe wordt aangehouden door de Vlaamse regering en het werkt uitstekend tot bij de splitsing van het kiesarrondissement BHV. Dan wordt er bedisseld dat onze gemeenten toegewezen worden aan de tweetalige Algemene Vergadering van de Raad Van State voor juridisch beroep bij dossiers. Voordien, tot 2011, blijft de Vlaamse afdeling van de Raad Van State bevoegd die steeds de Vlaamse interpretatie van de wetgeving volgt en de Omzendbrief onverminderd laat toepassen, met de niet-benoeming van enkele balorige burgemeesters tot gevolg.

Op 20 juni 2014 velt de tweetalige Algemene Vergadering van de Raad Van State enkele eigenaardige arresten, die tot op vandaag hun weerslag hebben. In de arresten wordt gestipuleerd dat particulieren op redelijk geregelde tijdstippen het gemeentebestuur kunnen vragen in het Frans bediend te worden. Als redelijke termijn wordt vier jaar gesuggereerd. Dit standpunt wordt bevestigd in een arrest van 22 september 2021. Sindsdien verwijzen alle facilitéitengemeenten naar het bewust arrest en leggen een taalregister aan waar de verzoeken om in het Frans

bediend te worden, wordt bijgehouden. Op basis van deze taalkeuze worden de kiesbrieven verstuurd. Dit is opnieuw het geval voor de verkiezingen van 9 juni en 13 oktober dit jaar. In alle facilitéitengemeenten worden dus onmiddellijk Franstalige kiesbrieven verstuurd naar wie daarom gevraagd heeft via het taalregister.

Als in 2018 Franstalige kiesbrieven verstuurd worden ter gelegenheid van de gemeenteraadsverkiezingen past Vlaams Minister Homans nog steeds de Omzendbrief Peeters toe. Ze weigert vier burgemeesters te benoemen die hebben meegewerkt bij het versturen van de

Franstalige kiesbrieven. De betrokken burgemeesters vinden echter verhaal bij de tweetalige Algemene Vergadering van de Raad van State die de beslissing van Minister Homans vernietigt. Beroep tegen dit arrest is niet meer mogelijk. Zo ver is het dus gekomen.

Toch handhaaft de Vlaamse regering haar visie. Enkele weken voor 13 oktober krijgen in enkele gemeenten uit de zes alle inwoners een Nederlandstalig exemplaar van de uitnodigingsbrief in de bus, ondertekend door de provinciegouverneur. Dit gebeurt in opdracht van voormalig minister van Binnenlandse Aangelegenheden Lydia Peeters (Open VLD). De uitnodigingsbrief van de provinciegouverneur zorgt voor heel wat misbaar bij Franstalige scherpshijpers. In Sint-Genesius-Rode verscheurt Défi voorzitter Sophie Rohonyi de brief ostentatief op een filmpje op de sociale media. Ook burgemeester Rolin en voormalig premier Sophie Wilmes doen hun duit in het zakje. In Wezembeek-Oppem slaagt de gemeente er in om op zowat de helft van de uitnodigingen verkeerde stembureaus te vermelden in hun eigen brief naar de bevolking. De brief van de gouverneur blijkt wel de juiste informatie te bevatten en er is een extra schrijven van de drukker nodig om de foute informatie recht te zetten.

Stand van zaken

Het verkiezingsstof is weer gaan liggen, ook in onze zes gemeenten waar het verkiezingsproces enigszins anders verloopt dan elders in Vlaanderen. Bij ons geen theater met een veertiendaags initiatiefrecht van de grootste partij en geen automatisch burgemeesterschap voor de stemmenkampioen van de grootste partij in de coalitie. We krijgen telkens wel een ander soort theater met oproepingsbrieven die in verschillende gemeenten twee maal verstuurd worden en soms verscheurd worden.

In onze gemeenten worden de schepenen en OCMW raadsleden rechtstreeks verkozen en wordt de burgemeester vrijelijk gekozen door de leden van de meerderheid. Dat maakt dat ook oppositiepartijen schepenen kunnen afvaardigen. De regeling van de rechtstreekse verkiezing kwam er impliciet om de, meestal Nederlandstalige, oppositiepartijen een stem te geven in het bestuur van de gemeente. Het blijkt van bij het begin niet alleen een zegen maar ook een vergiftigd geschenk dat soms aanleiding gaf tot de nodige naijver en verdeeldheid.

Vandaag verliest Sint-Genesius-Rode zijn laatste Vlaamse schepenen en krijgt Linkebeek eerder onverwacht na meer dan vijftig jaar opnieuw een Vlaamse schepenen. In Wemmel raken drie Nederlandstalige schepenen verkozen op de lijst van de burgemeester.

In vijf van de zes gemeenten moeten geen coalitiesprekken opgestart worden omdat de grootste partij er een absolute meerderheid behaalt. Het succes van lijsten die ontstaan uit burgerbewegingen, met onafhankelijke kandidaten die niet aanleunen bij de nationale partijen, valt op. Communautaire scherpshijpers verliezen terrein maar ook de Vlaamse aanwezigheid in de gemeenteraden boert erop achteruit. De communautaire spanningen zijn dan wel verdwenen maar de instroom en aangroei van niet-Nederlandstaligen neemt nog steeds toe.

Wellicht heeft de afschaffing van de stemplicht er in onze gemeenten voor gezorgd dat eerder de Nederlandssprekenden thuis bleven terwijl nogal wat Franstaligen in de mening verkeerden dat er, naar analogie met Brussel en Wallonië, nog steeds stemplicht van kracht was.

We bespreken de gemeenteraadsverkiezingen verder in detail in dit nummer en schenken ook aandacht aan de provincieraadsverkiezingen. We komen ook nog kort terug op de verkiezingen van 9 juni 2024, meer specifiek over de kiesintenties in het kanton Sint-Genesius-Rode.

Vanaf volgend nummer beloven we u wat minder cijfers en tabellen maar met 2 verkiezingen op enkele maanden tijd, voor in totaal 5 verschillende instanties, kunnen we hier niet aan voorbijgaan in dit nummer.

Wat na 13 oktober in de zes?

OCMW raadsverkiezingen

Zoals eerder vermeld worden in de zes fa-ciliteitengemeenten ook de OCMW raads-leden en het Vast Bureau van het OCMW rechtsreeks verkozen. In de rest van het land maakt het vroegere OCMW integraal deel uit van het gemeentebestuur.

Drogenbos

Sinds 1965 zwaait de Calmeyn dynastie de scepter in Drogenbos. Tot 2004 is Jean Calmeyn de onbetwiste burgemeester en sindsdien neemt zoon Alexis met succes de fakkel over. Op 13 okto-ber behaalt de lijst van Alexis Calmeyn de absolute meerderheid met 10 op de 17 te begeven gemeenteraadszitjes. Zijn LB Dro-genbos lijst gaat er procentueel op vooruit van 48.04% naar 50%. Bovendien rijft hij al de schepenzetels binnen en moet geen oppositieschepen meer dulden, hetgeen in 2018 nog het geval was. Hij kan zonder zor-gen beginnen aan een vierde ambtstermijn De oppositie beschikt zoals in 2018 over 7 zetels, maar die moeten nu over drie partij-

Partijen	2024				2018			
	Stemmen	%	Zetels	Schepen	Stemmen	%	Zetels	Schepen
LB Drogenbos + ^(18: Drogenbos Plus LB)	1055	50,84%	10	4	1308	48,04%	10	3
UF	349	16,82%	2	-	773	28,39%	5	1
go1640	310	14,94%	2	-	408	14,98%	2	-
Alliance Francophone	361	17,40%	3	-				
Ecolo-Groen Drogenbos					234	8,59%	-	-
Totaal	2075	100%	17	4	6865	100%	17	4
Totaal geldige stemmen	2075	95,49%			2723	92,68%		
Blanco & ongeldige	98	6,81%			215	7,32%		
Totaal uitgebrachte	2173	100%			2938	100%		
Totaal uitgebrachte	2173	59,94%			2938	85,38%		
Thuisgebleven	1452	40,06%			503	14,62%		
Aantal kiesgerechtigden	3625	100%			3441	100%		

Kraainem

Uittredend burgemeester Bertrand Waucquez behaalt de absolute meerderheid met 12 op de 23 te begeven zitjes. Zijn lijst LB Kraainem–Unie verovert 3 van de vijf schepenzetels. Kraainem-Unie is een onafhankelijke meerta-lige burgerbeweging. Het ziet er naar uit dat de partij alleen zal besturen want Waucquez zal geen gesprekken voeren met andere par-tijen om eventueel een bredere coalitie op de been te brengen. Tijdens de vorige bestuur-speriode is Kraainem-Unie nog aangewezen op een coalitie met de lijst van voormalig bur-gemeester Cardon de Lichtbuer, maar kan nu alleen verder. De voormalige coalitiepartner die zich nu onder de naam PRO Kraainem presenteerde aan de kiezer, groepeert kandi-daten van CD&V, Open VLD, Les Engagés , Ecolo en onafhankelijken maar kan niet over-tuigen en verliest verder van zijn pluimen.

De Franstalige eenheidslijst MR-Défi-Ind lijst, in 2018 nog de grootste partij maar buiten spel gezet dank zij een coalitie van

Partijen	2024				2018			
	Stemmen	%	Zetels	Schepen	Stemmen	%	Zetels	Schepen
Défi + MR + Ind	1935	37,8%	9	2	2967	43,8%	11	3
LB Kraainem-Unie ^(18 Kraainem Unie)	2499	48,8%	12	3	2201	32,5%	8	2
PRO Kraainem ^(18: LB)	609	11,9%	2	-	1326	19,6%	4	-
N-VA	79	1,5%	-	-	282	4,2%	-	-
Totaal	5122	100%	23	5	6776	100%	23	5
Totaal geldige stemmen	5122	98,2%			6776	92,68%		
Blanco & ongeldige	92	1,8%			303	7,32%		
Totaal uitgebrachte	5214	100%			7079	100%		
Totaal uitgebrachte	5214	66,1%			7079	85,38%		
Thuisgebleven	2679	33,9%			732	14,62%		
Aantal kiesgerechtigden	7893	100%			7811	100%		

De uitslagen voor het OCMW liggen volledig in de lijn van deze voor het ge-meentebestuur. Daarom gaan we hier in dit nummer niet dieper op in teneinde de tabellen wat overzichtelijk te houden en u niet met een overdaad aan cijfers en per-centages te overladen.

en verdeeld worden in plaats van twee. Het UF heeft af te rekenen met de dissidentie van voormalig schepen Nahyd Meskini en strandt op 2 zetels. De overige 3 UF ze-tels verschuiven naar

Drogenbos

de nieuwe Alliance Francophone lijst van Meskini en de schepenzetel gaat verloren. De tweetalige lijst GO 1820 van ex schepen Steve Roobaert behoudt haar 2 zetels.

Calmeyn gaat er prat op dat geen van zijn verkozenen schatplichtig is aan een van de nationale partijen en dat de meeste van hen perfect tweetalig zijn. Zijn ambities hebben, naar eigen zeggen, uitsluitend be-trekking op het gemeentelijk niveau.

Sint-Genesius-Rode

De gok om N-VA van de lijst te weren en verder te gaan als een tweetalige lijst kan be-zwaarlijk een succes genoemd worden voor de voormalige Vlaamse lijst Engagement 1640 (nu herdoopt tot Accent 1640). De laat-ste Nederlandstalige schepen gaat verloren en de oppositie houdt nog 5 zitjes over van de 7. Hiervan gaan er 4 naar het tweetalige Accent 1640 en 1 naar Voor Rode, voorna-melijk gevormd door de NV-A die niet meer welkom was op de Accent 1640 lijst.

Zelfs indien de stemmen van beide lijsten worden samengeteld lijkt een schepenzetel niet haalbaar bij deze uitslag. De toename van de Franstaligen en de afschaffing van de stemplicht hebben hier voorzeker ook toe bijgedragen.

De LB lijst van burgemeester Pierre Rolin tri-omfeert en komt nog versterkt uit de stem-busslag. De lijst haalt 2 extra zetels binnen en vergroot zo de absolute meerderheid naar 20 op 25 zetels. Bovendien levert de LB lijst alle vijf schepenen. Sophie Wilmès is stem-menkampioen maar neemt genoeg met een schepenzetel zodat huidig burgemeester

Partijen	2024				2018			
	Stemmen	%	Zetels	Schepen	Stemmen	%	Zetels	Schepen
LB ^(18: IC-GB)	5879	72,7%	20	5	7161	69,3%	18	4
Accent 1640 ^(18: Engagement 1640)	1492	18,4%	4	-	3176	30,7%	7	1
Voor Rode	718	8,9%	1	-				
Totaal	8089	100%	25	5	10337	100%	25	5
Totaal geldige stemmen	8089	96,6%			10337	94,7%		
Blanco & ongeldige	284	3,4%			574	5,3%		
Totaal uitgebrachte	8373	100%			10911	100%		
Totaal uitgebrachte	8373	67,30%			10911	90,0%		
Thuisgebleven	4062	32,7%			1210	10,0%		
Aantal kiesgerechtigden	12435	100%			12121	100%		

Wezembeek-Oppem

Wezembeek-Oppem tekent voor de meest ver-rassende uitslag in de zes faciliteitengemeen-ten. Het gekend stramien van de Franstalige lijst die de Vlaamse lijst, eventueel versterkt met enkele Franstaligen, verslaat lijkt voorbij.

Horizon, ontstaan uit de burgerbeweging Wezem’ Move die gelieerd is aan de Fransta-lige school, behaalt bij haar eerste deelname onmiddellijk de volstrekte meerderheid met 12 op de 23 zetels. Horizon is een amalgaam dat naast Wezem’Move en onafhankelijken bestaat uit Les Engagés en Ecolo, die de LB stal verlieten, en Open VLD dat wegliep van de oppositielijst WO Plus. Horizon dient zich aan als tweetalig alternatief na jarenlan-ge francophone heerschappij. N-VA is niet welkom op de lijst, een veto van les Engagés, en beslist om samen met CD&V opnieuw als WO Plus deel te nemen aan de verkiezingen.

De LB lijst van uittredend burgemeester Fré-déric Petit krijgt een pandoering en verhuist naar de oppositie. Liefst 8 van de 18 zetels ging verloren. Jérôme Delcourt, door Petit aange-wezen als zijn opvolger, moet zich de volgen-de jaren tevreden stellen met een schepen-

Rolin een nieuwe termijn mag aanvatten.

Het is bijzonder cynisch dat de verloren gegane Vlaamse schepenzetel in de schoot komt van Défi passionaria Sophie Rohonyi, bekend voor het pu-bliekelijk verscheuren van haar Nederlandsta-lige uitnodigingsbrief.

Zij kan haar fransdolheid nu verder botvie-ren in het schepencollege.

Rode was einde vorige eeuw zowat het ul-tieme Vlaamse bastion met de legendarische Céline “Puck” Algoet als laatste Vlaamse bur-gemeester tot in 1989. Gaandeweg verloren de Vlamingen ook onderweg nog de twee schepenzetels en vandaag mag Ann Sobrie , de dochter van Algoet, zich de (voorlopig) laatste Vlaamse schepen van Rode noemen. Het kan verkeren wist Bredero al.

Hoewel beide gemeenten uiteraard niet to-taal vergelijkbaar zijn geef ik de Rodenaren toch ter overweging het volgende mee: in Wemmel is het wel mogelijk om een twee-talige lijst, erfgenaam van de voormalige Vlaamse eenheidslijst, te vormen inclusief de N-VA en toch een mooi resultaat neer te zetten.

Partijen	2024				2018			
	Stemmen	%	Zetels	Schepen	Stemmen	%	Zetels	Schepen
LB ^(18: IC-GB)	5879	72,7%	20	5	7161	69,3%	18	4
Accent 1640 ^(18: Engagement 1640)	1492	18,4%	4	-	3176	30,7%	7	1
Voor Rode	718	8,9%	1	-				
Totaal	8089	100%	25	5	10337	100%	25	5
Totaal geldige stemmen	8089	96,6%			10337	94,7%		
Blanco & ongeldige	284	3,4%			574	5,3%		
Totaal uitgebrachte	8373	100%			10911	100%		
Totaal uitgebrachte	8373	67,30%			10911	90,0%		
Thuisgebleven	4062	32,7%			1210	10,0%		
Aantal kiesgerechtigden	12435	100%			12121	100%		

Wezembeek-Oppem

post. Samen met Florence Van Hecke zal hij als oppositieschepen moeten zetelen in een college waar Horizon naast de burgemeester

ook nog drie schepenen zal afvaardigen. Petit zit nog in de gemeenteraad maar niet meer in het schepencollege. Hij kan zich verder op Frans-talig vlak wel nog uitleven als UF verkozene in de provincieraad van Vlaams-Brabant.

Nicolas Celis, lijsttrekker en medeoprichter van de tweetalige burgerbeweging Wezem’-Move, mag zich opmaken voor het burge-meesterschap. Wezem’Move is ontstaan uit de behoefte aan meer transparantie en par-ticipatie in de gemeentelijke besluitvorming. WO Plus slaat eigenlijk op dezelfde trans-parantie nagel maar de boodschap slaat niet aan. De partij, die na de vlucht van Open VLD naar Horizon, nog bestaat uit de Nederlands-talige partijen N-VA, CD&V ,Vooruit, Groen en onafhankelijken, implodeert volledig en houdt amper 1 van de 5 zitjes uit 2018 over.

De 9,1 % stemmen die WO Plus behaalt voor de gemeente steekt schril af tegen de 38.7% stem-men uitgebracht in Wezembeek-Oppem op lou-ter Vlaamse lijsten voor de provincieraad.

Partijen	2024				2018			
	Stemmen	%	Zetels	Schepen	Stemmen	%	Zetels	Schepen
LB Wezembeek-Oppem	2655	43,6%	10	2	5623	76,7%	18	5
WO plus	552	9,1%	1	-	1709	23,3%	5	-
Horizon	2886	47,4%	12	3				
Totaal	6093	100%	23	5	7332	100%	23	5
Totaal geldige stemmen	6093	97,3%			7332	93,2%		
Blanco & ongeldige	171	2,7%			536	6,8%		
Totaal uitgebrachte	6264	100%			7868	100%		
Totaal uitgebrachte	6264	68,9%			7868	88,9%		
Thuisgebleven	2828	31,1%			979	11,1%		
Aantal kiesgerechtigden	9092	100%			8847	100%		

Linkebeek

In 2018 vinden Link@venir van Yves Ghequiere en de tweetalige lijst Activ' mekaar na een maandenlange onderhandeling en verwijzen ze de lijst van voormalig burgemeester en communautair woielwater Damien Thiéry naar de oppositie. Met het wegvallen van de tweetalige lijst Activ' liggen de zaken in 2024 eenvoudig in Linkebeek. Uittredend burgemeester Yves Ghequiere neemt 2 van de drie verkozenen van de lijst Activ', waaronder Vlaming en gemeenteraadsvoorzitter Roel Leemans, mee op zijn LB lijst.

Daar tegenover staat de lijst 1630 LKB (in 2018 nog Ensemble LKB samen) van Damien Thiéry.

Op 13 oktober slaagt de LB lijst er in 2 van de 3 Activ' zetels voor zich te winnen en bekomt zo 9 van de 15 te begeven zitjes. Hiermee behaalt de LB lijst een comfortabele absolute meerderheid en levert 2 van de 3 vacante schepenzetels. Oppositieschepen Damien Thiéry vervolledigt het college.

Dank zij zijn 252 voorkeurstemmen komt Roel Leemans vanop plaats zeven op de derde plek van de LB lijst na burgemeester Ghequiere en uittredend schepen Cédric Letier. Doordat Ghequiere opnieuw burgemeester wordt, komt Leemans, de enige Nederlandstalige op de LB lijst, in aanmerking als schepen. Linkebeek heeft voorwaar na meer dan 50 jaar opnieuw een Vlaamse schepen.

Gemeenteraad Linkebeek								
Partijen	2024				2018			
	Stemmen	%	Zetels	Schepen	Stemmen	%	Zetels	Schepen
LB ('18: Link@venir)	1324	58,5%	9	2	1316	46,0%	7	2
1630 LKB ('18: ensemble LKB samen)	940	41,5%	6	1	956	33,4%	5	1
Activ'					589	20,6%	3	-
Totaal	2264	100%	15	3	2861	100%	15	3
Totaal geldige stemmen	2264	97,2%			2861	95,7%		
Blanco & ongeldige	66	2,8%			127	4,3%		
Totaal uitgebrachte	2330	100%			2988	100%		
Totaal uitgebrachte	2330	72,0%			2988	89,2%		
Thuisgebleven	904	28,0%			362	10,8%		
Aantal kiesgerechtigden	3234	100%			3350	100%		

Wemmel

In Wemmel staan dezelfde drie lijsten als in 2018 tegenover elkaar op 13 oktober. Een ambitieus mobiliteitsplan beroert de gemoederen tijdens de voorgaande bestuursperiode en vooral oppositie partij IC-GB, de Franstalige eenheidslijst, roert de trom en trekt ten strijde tegen het mobiliteitsplan. Uiteindelijk verschilt de uitslag weinig met deze van 2018. De LB lijst van uittredend burgemeester Walter van Steenkiste verliest 1 zetel ten koste van IC-GB maar houdt beter stand dan verwacht. De LB lijst heeft 11 zetels op 25 en drie schepenzetels van de vijf te begeven zitjes. Als enige faciliteitengemeente uit de zes is Wemmel aangewezen om een coalitie te vormen. De voortzetting van het huidig bestuur van LB Wemmel met Wemmel-Plus van schepen Chris Andries lijkt een voor de hand

Gemeenteraad Wemmel								
Partijen	2024				2018			
	Stemmen	%	Zetels	Schepen	Stemmen	%	Zetels	Schepen
LB Wemmel	2598	43,0%	11	3	4238	47,3%	12	3
Wemmel Plus	1705	28,2%	7	1	2451	27,3%	7	1
Interets Communaux	1736	28,7%	7	1	2280	25,4%	6	1
Totaal	6039	100%	25	5	8969	100%	25	5
Totaal geldige stemmen	6039	94,9%			8969	92,2%		
Blanco & ongeldige	325	5,1%			755	7,8%		
Totaal uitgebrachte	6364	100%			9724	100%		
Totaal uitgebrachte	6364	55,1%			9724	87,9%		
Thuisgebleven	5183	44,9%			1337	12,1%		
Aantal kiesgerechtigden	11547	100%			11061	100%		

Als centrumverantwoordelijke van het gemeenschapscentrum De Moelie moet Leemans het fiat van zijn werkgever vzw De Rand krijgen. Roel mag uiteindelijk zijn schepenambt opnemen maar vzw de Rand stelt als voorwaarde dat hij de bevoegdheden cultuur, jeugd, sport en onderwijs aan zich moet laten voorbij gaan teneinde belangenvermenging te vermijden.

Foto: Tine De Wilde
Roel Leemans: Vlaamse schepen in Linkebeek

Gemeenteraad Wemmel								
Partijen	2024				2018			
	Stemmen	%	Zetels	Schepen	Stemmen	%	Zetels	Schepen
LB Wemmel	2598	43,0%	11	3	4238	47,3%	12	3
Wemmel Plus	1705	28,2%	7	1	2451	27,3%	7	1
Interets Communaux	1736	28,7%	7	1	2280	25,4%	6	1
Totaal	6039	100%	25	5	8969	100%	25	5
Totaal geldige stemmen	6039	94,9%			8969	92,2%		
Blanco & ongeldige	325	5,1%			755	7,8%		
Totaal uitgebrachte	6364	100%			9724	100%		
Totaal uitgebrachte	6364	55,1%			9724	87,9%		
Thuisgebleven	5183	44,9%			1337	12,1%		
Aantal kiesgerechtigden	11547	100%			11061	100%		

liggende optie maar toch wordt na een lange onderhandelingsperiode uiteindelijk gekozen voor een samengaan van LB met IC-GB.

Erwin Ollivier, die door uittredend burgemeester Walter Van Steenkiste als zijn opvolger wordt vooruitgeschoven, behaalt als lijsttrekker een mooie score en haalt als enige verkozene de kaap van 1000 voorkeurstemmen. Huidig Schepen Raf De Visscher en uittredend burgemeester Van Steenkiste zijn rechtsreeks verkozen als schepenen .

Voormalig coalitiepartner Wemmel-Plus haalt 7 zetels, dezelfde uitslag als in 2018. Lijsttrekker en uittredend schepen Chris Andries is ook nu weer rechtstreeks verkozen als schepen. Het Franstalige IC-GB wint een zetel bij en heeft eveneens een

UF en de Provincieraadsverkiezingen

Afgaand op de uitslagen voor het Vlaams Parlement van 9 juni zou men kunnen besluiten dat het ver gedaan is met het UF in de Vlaamse kieskringen. De uitslagen voor de provincieraadsverkiezingen van 13 oktober geven echter een ander beeld. UF behoudt 2 zitjes en gaat er procentueel op vooruit. Niet toevallig komen de twee verkozenen uit de zes , met name Frédéric Petit (MR) uit Wezembeek-Oppem en Françoise Devleeschouwer (Défi) uit Kraainem. Hun respectievelijke formaties voor de gemeenteraadsverkiezingen verging

het cijfer voor de Franstaligen wellicht wat opgesmukt is omdat nogal wat Franstaligen van mening waren dat er nog stemplicht was. Niettemin behaalt UF in elke gemeente uit de zes, behalve Wemmel, een absolute meerderheid van de stemmen. Het feit dat de lijst sterk bevolkt wordt door kandidaten uit de faciliteitengemeenten en enkele nabije randgemeenten, legt waarschijnlijk ook meer de focus op dezelfde kandidaten die ook opduiken op de lijsten van de gemeenteraadsverkiezingen in de zes.

Uitslagen provincieraadsverkiezingen voor de zes samen				
Partijen	2024		2018	
	Stemmen	%	Stemmen	%
UF Union Francophone	14641	53,0%	16082	45,5%
N-VA	2903	10,5%	4086	11,5%
Open VLD	2505	9,1%	3143	8,9%
Groen	2370	8,6%	5956	16,8%
cd&v	1528	5,5%	2119	6,0%
Vooruit	1447	5,2%	1443	4,1%
Vlaams Belang	987	3,6%	1065	3,0%
PVDA	779	2,8%	547	1,5%
TeamFouadAhidar+1800	468	1,8%		
BUB Belgische Unie			620	1,8%
Voluit respect			223	0,6%
Pro Vlaanderen			86	0,2%
Totaal	27646	100%	35367	100%

het minder goed en werden afgerekend op hun al te communautair profiel.

UF heeft een traditie om beter te scoren voor de provincieraadsverkiezingen dan voor de parlementsverkiezingen. We publiceren hierna de uitslagen van de provincieraadsverkiezingen voor de zes faciliteitengemeenten samen. Dat maakt de vergelijking mogelijk met de uitslagen voor het Vlaams parlement in het kanton Sint-Genesius-Rode. UF is hier veruit de grootste partij en gaat er nog flink op vooruit. Noteer wel dat net als voor de gemeenteraadsverkiezingen

Het valt op dat op plaatsen waar UF niet meer opkomt voor de gemeenteraadsverkiezingen in de bredere rand, hun plaats geregeld wordt ingenomen door MR. Heel verwonderlijk is dat niet als men weet dat het UF organisatorisch een onderdeel vormt van de MR (zelfde adres, zelfde financiële rekeningen...). De partij en de fractie in de provincie Vlaams Brabant vormen 2 vzw's die onderdak vinden bij de MR. Aan de verwevenheid van UF met MR wijdt professor Bart Maddens (KUL) een interessante bijdrage op de webstek van Doorbraak.

rechtstreeks verkozen schepen in de persoon van uittredend oppositieschepen Roger Mertens.

Het nieuwe bestuursakkoord voorziet in een gedeeld burgemeesterschap tussen uittredend burgemeester Walter Van Steenkiste en zijn aangewezen opvolger Erwin Ollivier. Van Steenkiste zal de eerste 2 jaar voor zijn rekening nemen tot aan zijn pensioen. Daarna neemt Erwin Olivier het over. Mark Joseph (LB) wordt onmiddellijk schepen omdat de burgemeester eveneens door LB geleverd wordt en na twee jaar doet ook Wies Herpol (LB) zijn intrede in het schepencollege wanneer Ollivier doorschuift naar de bur-

gemeesterspost. Het belangrijkste nieuwsfeit uit Wemmel is wel de biezonder lage opkomst van 55,1%. Rekening houdend met 5,1% blanco en ongeldige stemmen betekent dit dat slechts 1 op 2 kiesgerechtigden in Wemmel gebruikt heeft gemaakt van zijn recht om effectief kandidaten te verkiezen.

De lage opkomst is ook de reden waarom aanvankelijk gepoogd wordt om een nog breder gedragen coalitie te vormen met de drie partijen teneinde een zo groot mogelijk gedeelte van de bevolking te vertegenwoordigen. Tussen en IC-GB en Wemmel Plus blijkt het water echter te diep.

Ik wil graag

☐ gratis de eerstvolgende twee nummers van De Zes

☐ een steunbijdrage storten op rekening BE82 4366 2473 9168 van het Komitee der Randgemeenten

☐ dat u De Zes ook nog toestuurt aan adres(sen) in bijlage

Mijn adres is:

Naam

Straat & nr.

Postnummer

Gemeente

Handtekening:

Opsturen naar De Zes, p.a. Armand Sijbers, Villalaan 27, 1630 Linkebeek of redactie@dezes.org

Verkiezingen van 9 juni 2024 in het kieskanton Sint-Genesius-Rode

Kamer

Sinds de splitsing van de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde (BHV) genieten onze zes gemeenten van een bijzondere regeling en vormen samen het nieuwe kieskanton Sint-Genesius-Rode (SGR). Het komt erop neer dat Franstaligen er voor Franstalige lijsten kunnen stemmen van een andere kieskring. Deze regeling vormt een deel van de prijs die de Vlamingen dienen te betalen voor de splitsing van de kieskring BHV.

Voor de Kamer kunnen de kiezers in het kanton SGR sinds 2014 kiezen of ze stemmen op de lijsten van de kieskring Vlaams-Brabant of op de lijsten van de kieskring Brussel-Hoofdstad.

Op 9 juni vinden voor de derde keer Kamerverkiezingen plaats in het nieuwe kieskanton SGR. In 2014 zorgt de vernieuwde procedure nog voor heel wat onwennigheid en leidt tot een beduidend hoger aantal blanco-en ongeldige stemmen in het nieuwe kanton, vergeleken bij de andere Vlaamse kantons. Nu lijkt de speciale procedure stilaan ingeburgerd maar het aantal blanco-en ongeldige stemmen blijft hoger dan elders. In het kanton SGR bedraagt het 6,5% tegenover 4,6% voor de hele kieskring Vlaams-Brabant en 5,6% voor heel het land.

Wat het aantal niet opgedaagde kiezers, gewettigd of ongewettigd, betreft is er minder verschil tussen het kanton SGR (11,1%) en de rest van het land (11,5%).

Als we nagaan hoeveel kiezers gebruik maken van het recht om voor de kieskring Brussel-Hoofdstad te kiezen, merken we een gestage stijging van 59,61% in 2014 naar 60,46% in 2019 en 61,29% in 2024 (zie tabel 1).

zen omdat in Brussel-Hoofdstad zowat alle Franstalige partijen aanwezig zijn. Wellicht klopt deze aanname groten-deels, maar zulke eenduidige gevolgtrekking ligt moeilijk. Het is inderdaad zo dat geen enkele uitgesproken Franstalige lijst zich nog presenteert in de Vlaams-Brabantse kieskring nadat nu ook Défi er de brui aan geeft, maar het valt wel op dat alle Vlaamse lijsten in de kieskring Brussel-Hoofdstad ook stemmen sprokkelen uit de zes .

Vlaams Parlement

Afgezien van de herindeling in het nieuwe kanton SGR verandert er niets aan de modaliteiten voor de verkiezing van het Vlaams Parlement. Traditiegetrouw hokken enkele Franstalige partijen samen op de UF lijst. Op 9 juni herbergt deze lijst kandidaten van MR, Les Engagés, PS, Défi en enkele onafhankelijken. Sinds de eerste rechtstreekse verkiezing van het Vlaams Parlement in 1995 en dit tot 2014 haalt UF telkens één zetel in de kieskring Vlaams-Brabant. UF vertegenwoordigt de verschillende ideologische strekkingen en kan zo alle Franstalige kiezers in Vlaams-Brabant aanspreken. Zowat de helft van de stemmen die UF in Vlaams-Brabant kan verzamelen komen uit het kanton SGR met de zes faciliteitengemeenten. In 2014 wordt zeer nipt (5,01%) nog een zetel behaald maar hierna stopt het.

Het francofone vuur lijkt vandaag wat gedoofd want voor de derde keer op rij verliest de UF lijst heel wat van haar pluimen (zie tabel 2). Op 9 juni kan UF slechts 30,11% van de kiezers bekoren. In 2019 is dit nog 37,75% en in 2014 zelfs 41,72%. We noteren wel een stijging van het aantal blanco en ongeldige stem-

kieskring Brussel-Hoofdstad opteren, blanco of ongeldig voor het Vlaams parlement omdat ze hun gading niet (meer) vinden bij UF en een stem op een Vlaamse lijst een brug te ver vinden. Het is tevens zo dat ECOLO traditioneel haar kiezers uit het kanton SGR aanraadt om voor het Vlaams Parlement voor zielsgenoot Groen te stemmen. De unitaire partij PTB PVDA komt ook op als PVDA in Vlaams-Brabant en recupereert automatisch ook een aanzienlijk gedeelte van de Franstalige stemmen.

Uitslagen Vlaams Parlement in het kanton Sint-Genesius-Rode

Partijen	2024		2018		Brussel-hoofdstad 2024	
	Stemmen	%	Stemmen	%	Stemmen	%
Vlaams Belang	2229	6,29%	1366	3,82%	885	3,88%
Open VLD	6349	17,93%	4493	12,57%	3680	16,14%
Volt Europa	333	0,94%			333	1,46%
PVDA	2566	7,25%	977	2,73%	1624	7,12%
Vooruit	2269	6,41%	1472	4,12%	858	3,76%
N-VA	4636	13,09%	4615	12,92%	1334	5,85%
Groen	3640	10,28%	6079	17,01%	2230	9,78%
cd&v	2250	6,35%	2225	6,23%	884	3,88%
Voor U	316	0,89%			146	0,64%
UF	10662	30,11%	13487	37,75%	10662	46,76%
Partij van de bomen	164	0,46%			164	0,75%
Dieranimal			891	2,49%		
PRO			125	0,35%		
Aantal kiesgerechtigden	35414	100%	35730	100%	22800	100%

Tabel 2: Uitslagen voor Vlaams Parlement en indicatie van het stemgedrag voor Vlaams Parlement van de kiezers die voor de Kamer voor de kieskring Brussel-Hoofdstad opteren

We proberen in tabel 2 weer te geven hoe de kiezers die voor de Kamer voor de Kieskring Brussel-Hoofdstad kiezen, gestemd hebben voor het Vlaams Parlement. Het stemgedrag van deze kiezers leiden we af door voor elke partij het aantal stemmen uitgebracht voor het Vlaams Parlement te verminderen met de kiezers die voor de Kamer voor de kieskring Vlaams-Brabant op dezelfde partij stemmen. We gaan er impliciet van uit dat de kiezers voor beide verkiezingen op dezelfde partij stemmen. Het aantal kiezers dat zijn stem op 9 juni uitbrengt voor de Kamer en het Vlaams Parlement verschilt niet significant. Bijgevolg menen we dat onze eenvoudige deductiemethode steek houdt en een goede indicator is voor het stemgedrag van de “Brusselse” Kamerkiezers bij het uitbrengen van hun stem voor het Vlaams Parlement.

Zoals verwacht zuigt het UF het grootste aantal stemmen aan uit deze kiezersgroep, maar meer dan de helft stemt uiteindelijk wel voor een “Vlaamse” lijst voor het Vlaams Parlement. Zoals eerder al vermeld brengt ook een aanzienlijk aantal kiezers een blanco of ongeldige stem uit.

Terwijl alle Vlaamse lijsten stemmen sprokkelen bij de “Brusselse” kiezersgroep, lijken toch vooral Open VLD en Groen deze stemmen te recupereren.

Europees Parlement

Voor het Europese Parlement kunnen de kiezers van het kieskanton SGR een stem uitbrengen hetzij voor het Neder-

lands kiescollege, hetzij voor het Frans kiescollege.

De verkiezingen voor het Europees Parlement in het kanton SGR leveren het uitgelezen forum om taalaanhorigheid af te meten uit de verkiezingsuitslagen. Immers, net als in Brussel, biedt zich hier een kiesplek aan waar ondubbelzinnig voor Vlaamse of Franstalige lijsten moet worden gekozen.

Wanneer we er van uit gaan dat de Nederlandstalige kiezers voor het Nederlands kiescollege hebben gekozen, ziet

het er niet zo goed uit voor de aanwezigheid van Nederlandstaligen in de zes. Zoals kan afgelezen worden in tabel 3 gaat de keuze voor het Nederlands kiescollege met rasse schreden achteruit. In 2024 kiest nog slechts 28,58% van het electoraat in het kanton SGR voor het Nederlands kiescollege en 66,49 voor het Frans kiescollege. In 2014 was dit nog respectievelijk 37,7% en 57,16%.

Het kiezerskorps voor de Europese verkiezingen is groter dan dat voor de Kamer en het Vlaams Parlement. Enerzijds staan sinds dit jaar ook de 16 en 17-jarigen op de kiezerslijsten en geldt voor hen evenzeer de kiesplicht. Anderzijds kunnen ook EU onderdanen die op het grondgebied van de gemeente wonen en dat zij er nogal wat in het kanton SGR- zich onder bepaalde voorwaarden registreren op de kiezerslijst. We denken niet dat de aanwezigheid van deze extra “Europese” kiezers het communautair beeld vervormt. Een keuze voor een van beide kieskringen geeft immers aan, ook voor niet-Franstalige anderstaligen, voor welke taalgemeenschap men de meeste affiniteit betoont. Wel is het zo dat in ons kanton ex-premier Sophie Wilmes woonachtig is en zij in de Franse kieskring een recordscore haalt als lijsttrekker. Zij is dan ook als enige inwoner uit de zes met glans verkozen voor het Europese parlement. Het is niet onwaarschijnlijk dat haar naambekendheid zorgt voor wat extra stemmen voor het Frans kiescollege bij anderstaligen.

Europees Parlement kanton Sint-Genesius-Rode

Evolutie van de keuze voor beide kiescolleges

	2024		2018		2014	
	Stemmen	%	Stemmen	%	Stemmen	%
Blanco + ongeldig	2105	4,94%	2281	5,67%	2302	5,77%
Nederlands kiescollege	12189	28,58%	13547	33,68%	14799	37,07%
Frans Kiescollege	28357	66,49%	24389	60,64%	22817	57,16%
Neergelegde stemmen	42651	100%	40217	100%	39918	100%

Tabel 3: Evolutie van de keuze tussen Frans en Nederlands kiescollege in het kanton SGR

Colofon

De Zes: Driemaandelijks tijdschrift voor Vlamingen in de zes en sympathisanten elders.

Redactie: Stefaan De Doncker, Dirk Laeremans, André Lermينياux, Koenraad Pierret en Armand Sijbers.
Opmaak: Wim Peeters.

Wettelijk depot: BD 46.085
Oplage: 8.200 exemplaren.

Steun is welkom op rekeningnummer BE82 4366 2473 9168
Komitee der Randgemeenten — Villalaan 27, 1630 Linkebeek
Prijs per nummer: € 1,5 Abonnement: € 5,-
Steunabonnement: vanaf € 15,-

Voor privacy: contact opnemen via privacy@dez.es.org
V.U.: Armand Sijbers, Villalaan 27, 1630 Linkebeek.
redactie@dez.es.org